

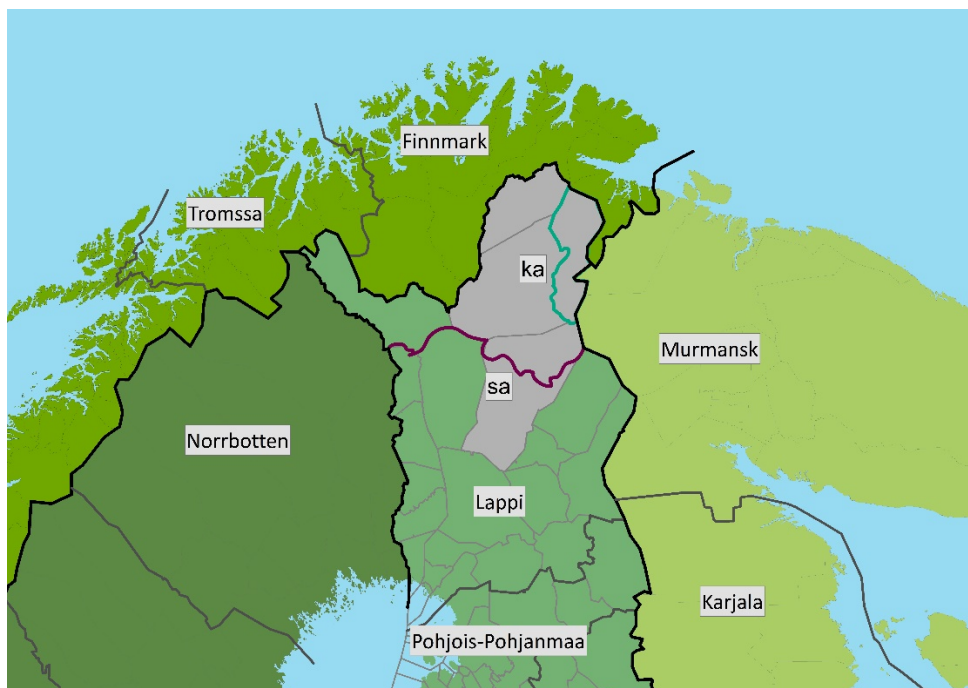
Pohjois-Lapin maakuntakaava tähtää vuoteen 2040

Lapin liiton maakuntakaavatyön alla on vuosina 2017 – 2020 Pohjois-Lapin maakuntakaava. Maakuntakaava piirtää suuntaviivoja pohjoisimmalle Lapille pitkälle tulevaisuuteen, vuoteen 2040. Pohjois-Lapin maakuntaavan erityispiirteitä ovat muun muassa sijainti valtakunnan rajalla ja saamelaiden kotiseutualueella sekä alueen mineraalipotentiali ja laajat suojelualueet. Kaavaa tehdään yhdessä alueen asukkaiden, kuntien, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kanssa.

Maakuntakaava on yleispiirteinen pitkän tähtäimen maankäytön suunnitelma, jolla varaudutaan vaihtoehtoihin tulevaisuuden kuviin. Kaava jättää tilaa ja mahdollisuuksia tulevaisuuden kehittämiseksi ja suunnittelulle. Se luo pohjaa alueen kehittämistoimille ja alueellisille ratkaisuille. Maakuntakaavoituksesta vastaavat koko Suomessa maakunnan liitot eli Lapissa Lapin liitto. Kaavoituksen tärkein tehtävä on yhteen sovittaa maankäytön eri intressejä alueella.

Maakuntakaavoitus on avointa ja vuorovaikutteista suunnittelua alueen kuntien, asukkaiden, sidosryhmien ja viranomaisten kanssa. Lapin liitto valmistelee maakuntakaavoitusta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ja noudattaa laissa säädettyä vuorovaikutusmenettelyä. Lisäksi kaavoittajaa voi pyytää myös erillisneuvotteluihin ja vapaamuotoista palautetta voi antaa koko kaavaprosessin ajan.

Lapissa maakuntakaavoitus on jaettu neljään maakuntakaava-alueeseen maantieteellisen laajuuden vuoksi. Edellinen valmisteltu kaava oli Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava. Sitä tullaan jatkamaan kun Natura koskevat päätökset saavat lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä. Syyskuussa 2015 sai lainvoiman Länsi-Lapin maakuntakaava. Sitä ennen vuorossa oli Tunturi-Lappi ja edellinen Pohjois-Lapin kaava. Kaavakierto on noin 10 – 12 vuotta.

Pohjois-Lapin maakuntakaava on merkitty kuvassa harmaalla eli se kattaa Sodankylän, Inarin ja Utsjoen kunnat. Alue rajautuu valtakunnan rajoihin Norjan ja Venäjän kanssa ja vaatii siksi myös rajat ylittävien vaikutusten tarkastelua.

Pohjois-Lapin maakuntakaavan erityispiirteet

Pohjois-Lapin maakuntaavan 2040 erityispiirteitä ovat muun muassa alueen sijainti valtakunnan rajalla ja saamelaisten kotiseutualueella sekä alueen mineraalipotentiali ja laajat suojelualueet.

Suuri osa Pohjois-Lapin alueesta kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen ja Inarin itäosa kolttalain mukaiseen alueeseen. Näitä alueita koskee oma lainsäädäntö. Lisäksi lähes koko alue kuuluu poronhoitolain mukaiseen erityisesti poronhoitoon tarkoitettuun alueeseen. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja paliskuntien kanssa sekä riittävää vaikutusten arviointia saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon.

Pitkä valtakunnan raja Norjan ja Venäjän kanssa tarkoittaa, että suunnittelussa otetaan huomioon myös rajan yli ulottuvat vaikutukset. Pohjois-Lapin alueella on laajoja puolustusvoimien alueita Sodankylässä ja Rajavartioston alueita Inarissa. Alueella on myös runsaasti mineraalipotentialia. Lisäksi pohjoisimmat osat alueesta ovat pääosin eritasoisia suojelualueita.

Alueen kaavoittamiseen liittyy myös keskustelu Jäämeren ratalinjauksesta Kirkkoniemeen sekä varautuminen Koillisväylän datakaapeliin ja mahdollisiin datakeskuksiin. Sodankylän alueelle sijoittuvien kaivosten kehittämistarpeet sekä uutena kaivoksena Sakatin kaivoshankkeen tarpeet otetaan huomioon kaavasuunnittelussa.

Kaava etenee monivaiheisesti

Maakuntakaavaa suunnitellaan monivaiheisesti: ensin kaavalle asetetaan yhteisesti tavoitteet ja tehdään taustaselvityksiä. Sitten hahmotellaan alustavat kaavaluonnokset ja täydennetään taustatietoja. Seminaarien, työpajojen ja neuvotteluiden kautta päästään laatimaan kaavaluonnokset, joihin toivotaan lappilaisilta palautetta ja kommentteja. Palautteiden pohjalta muokattu kaavaehdotus tulee päätöksentekijöiden pöydälle vuonna 2020. Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 on alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus olla valmis vuoden 2020 lopussa.

Maakuntakaavan ohjausryhmässä on vahva edustus alueen kunnista, eri viranomaisista ja yhteisöistä. Pohjois-Lapin maakuntakaavan ohjausryhmään kuuluvat:

Taho	Jäsen	Varajäsen
Inarin kunta	Jari Huotari (1. vara pj.)	Anu Avaskari
Inarin kunta	Timo Väisänen	Kari Tammela
Inarin kunta	Miia Kärnä	Toini Sanila
Inarin kunta	Toni K. Laine	Pentti Tarvainen
Sodankylän kunta	Juha Karppinen	Martti Kumpulainen
Sodankylän kunta	Mikko Pyhäjärvi	Hanna Riipi
Sodankylän kunta	Arja Mäkitalo (pj.)	Pertti Tervo
Sodankylän kunta	Kirsi Virtanen	
Utsjoen kunta	Mika Aikio	Anni Ahlakorpi
Utsjoen kunta	Ilmari Tapiola (2. vara pj.)	Henry Valle
Utsjoen kunta	Maija Länsman	Maritta Lukkari
Utsjoen kunta	Vuokko Tieva-Niittyvuopio	Eeva-Maarit Aikio
Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä	Timo Lohi	Anne Tuovila

Saamelaiskäräjät	Heikki Paltto	Kalle Varis
Lapin Ely-keskus (E-vastuualue)	Päivi Kainulainen	Heino Vasara
Lapin Ely-keskus (L-vastuualue)	Jaakko Ylinampa	Juha Tapio
Lapin Ely-keskus (Y-vastuualue)	Kaija Pekkala	Leena Ruokanen
Väylä	Seppo Serola	Esa Suoyrjö
Suomen metsäkeskus Lappi	Ulla Huusko	Arto Sorri
Metsähallitus	Jyrki Tolonen	Kirsi-Marja Korhonen
Paliskuntain yhdistys	Marja Anttonen	Anne Ollila
MTK ry	Samuli Kokkonen	Juha Ukkola
Lapin kauppakamari	Timo Rautajoki	Elsi Malkki
Lapin yrittäjät	Raimo Hekkanen	Tuula Katajamaa
Matkailupuolen edustus	Marjo Harjula	Tarja Manninen
Asiantuntijajäsenet		
Inarin kunta	Arto Leppälä	
Sodankylän kunta	Ari Pesonen	
Utsjoen kunta	Markku Porsanger	

Tavoitteita Pohjois-Lapin maakuntakaavalle kerättiin yli 20 neuvottelussa

Vuonna 2017 alkaneessa Pohjois-Lapin maakuntakaavatyössä oli syksyyn 2018 mennessä kerätty 23 eri sidosryhmäneuvotteluissa alueen toimijoiden tavoitteita maakuntakaavan laatimisille. Tavoiteneuvotteluja jatkettiin vielä poronhoidon ja saamelaiskulttuurin osalta touko-kesäkuussa 2018. Tavoitteiden laadintaan osallistui vuosien 2017 – 2018 aikana lähes 200 ihmistä alueen kunnista ja eri sidosryhmistä.

Alkuvuodesta 2018 aloitettiin alustavien kaavaluonnosten hahmottelu. Taustatietoja on valmisteltu erilaisin selvityksin. Näitä ovat muun muassa liikennejärjestelmä- ja ratayhteysselvitys, geologiset taustatiedot, pohjavesi- ja turvetuotantoon soveltuvat suot –selvitys sekä luonto- ja maisemaselvitys. Myös tuulivoimaselvitys Sodankylän alueelle on laadittu. Saamelaiskulttuurin osalta yhteistyössä Saamelaiskäräjien kanssa perustettiin työryhmä arvioimaan vaikutuksia saamelaiskulttuuriin. Työhön palkattiin myös saamelaiskulttuurin asiantuntija. Ryhmä päätti työnsä tammikuussa 2018.

Yhteensä Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 –prosessin yhteydessä syksyyn 2019 mennessä on neuvoteltu alueen kuntien kanssa ja pidetty 35 neuvottelua eri sidosryhmien kanssa. Paliskunnille on järjestetty 14 erillisneuvottelua.

Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 -seminaari Saariselällä syyskuussa 2018

Saariselälle järjestettiin syyskuussa 2018 laaja sidosryhmille, viranomaisille ja ministeriöille suunnattu seminaari. Samalla pidettiin Pohjois-Lapin maakuntakaavaan liittyvä ns. ensimmäinen viranomaisneuvottelu.

Seminaarissa oli työpajoja liikenteestä, ekosysteemipalveluista ja saamelaiskulttuurista. Seminaarissa ”törmäytettiin” sidosryhmiltä talvella 2017 – 2018 kerättyjä kärkitavoitteita. Samalla eri sidosryhmät kuuluivat saman pöydän äärellä toistensa tavoitteita ja perusteluja. Kaavan tavoitteista hiottiin kokonaisuutta, missä yhteensovitettiin eri toimijoiden intressejä ja maankäytön muotoja.

Poronhoitolain mukainen neuvottelu sekä saamelaiskäräjälain ja kolttalain mukaiset neuvottelut pidettiin seminaarin jälkeen syksyllä 2018.

Pohjois-Lapin maakuntakaava oli ensimmäistä kertaa lausuttavana alkuvuodesta 2019

Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 -kaavaluonnos oli esillä ja lausuttavana helmikuun 2019 ajan. Alkuvuodesta 2019 järjestettiin kaikissa Pohjois-Lapin kunnissa yleisötilaisuudet, jossa pystyi tarkemmin tutustumaan kaavan sisältöön yhdessä kaavoittajan kanssa. Tilaisuuksissa pystyi myös jättämään mielipiteensä kaavaluonnoksesta. Nähtävilläoloaikana kaavaluonnosta pystyi kommentoimaan sähköisesti sekä karttapalvelun kautta kotikoneelta tai laittamaan palautteen paperisena postin kautta.

Kaavaluonnoksesta ja valmisteluaineistosta saatiin lausuntoja ja mielipiteitä yhteensä 151 sekä adressin kautta allekirjoittajia useampi sata lisää. Eniten kantaa otettiin Jäämerenrataan sekä uuden voimajohdon ohjeelliseen linjaukseen Pirttikoskelta Norjan rajalle.

Kaikki palautteet ja vastineluonnokset käsiteltiin Pohjois-Lapin maakuntakaavan ohjausryhmässä ja Lapin liiton hallituksessa. Vastineet palautteisiin lähetettiin palautteiden antajille toukokuun loppuun mennessä. Pohjois-Lapin maakuntakaavaluonnoksesta keväällä 2019 saatujen palautteiden perusteella kaavaa ja taustaselvityksiä täydennettiin ja valmisteltiin alustava kaavaehdotus.

Kaavaehdotus viranomaislausunnoille alkuvuodesta 2020

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus käsiteltiin 4. marraskuuta 2019 Lapin liiton hallituksessa, jonka jälkeen maakuntakaavaehdotus lähtee käännettäväksi saamen kielille ja norjaksi. Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot ministeriöiltä, keskus- ja aluehallinnon viranomaisilta, kunnilta sekä keskeisiltä yhteisöiltä.

Viranomaisneuvottelun, Saamelaiskäräjäneuvottelun ja Kolttien kyläkokousneuvottelun sekä poronhoitolain mukaisen neuvottelun jälkeen kesällä 2020 Pohjois-Lapin maakuntaavan ohjausryhmä ja Lapin liiton hallitus käsittelevät vastineet lausuntoihin.

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040 julkisesti nähtäville syksyllä 2020

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040 asetetaan julkisesti nähtäville syksyllä 2020, jolloin siitä voi antaa muistutuksia. Nähtävilläoloaikana kaava-alueella järjestetään myös yleisötilaisuuksia, missä pääsee tutustumaan kaavaan yhdessä kaavoittajien kanssa.

Tavoiteaikataulun mukaan lausuntojen, muistutusten ja niihin laadittavien vastineiden perusteella viimeistellään kaava hyväksyttäväksi vuoden 2020 lopussa Lapin liiton valtuustossa.

Lisätietoja:

Suunnittelujohtaja Riitta Lönnstöm, p. 0400 240504, [riitta.lonnstrom\(at\)lapinliitto.fi](mailto:riitta.lonnstrom@lapinliitto.fi)
<http://www.lappi.fi/lapinliitto/maakuntakaavoitus>